

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НІШЕВІ ПЛОДОВО-ЯГІДНІ КУЛЬТУРИ» Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>203 Садівництво,</u> <u>плодоовочівництво та виноградарство</u> Рік навчання: <u>2-й, семестр 4-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Рослинництва та садівництва</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к. с.-г. н., доц. Паламарчук Інна Іванівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	pal_inna@vsau.vin.ua, palamar-inna86@ukr.net

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Нішеві плодово-ягідні культури» є вибірковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 150 годин: лекції – 26 год., практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при проходженні практики, при подальшому навчанні на магістерському рівні освіти та фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни.

Освітня компонента «Нішеві плодово-ягідні культури» спрямована на теоретичну та практичну підготовку майбутніх фахівців щодо особливостей вирощування високих і сталих врожаїв якісних плодів та ягід нішевих плодово-ягідних культур для забезпечення населення екологічно чистими продуктами харчування нішевих плодових і ягідних культур.

Освітня компонента «Нішеві плодово-ягідні культури» формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з садівництва, плодоовочівництва та виноградарства.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Основною метою вивчення дисципліни «Нішеві плодово-ягідні культури» ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними видами нішевих плодово-ягідних культур, основами їх морфології, біології і особливостями технології вирощування.

Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни є поглиблення теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти з таких питань як: систематичне положення та класифікація плодових культур; походження і значення малопоширених плодових культур; морфологічні і біологічні особливості малопоширених плодових культур; особливості біохімічного складу та переробки плодів малопоширених плодових культур; сортовий склад, технології вирощування малопоширених плодових культур.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві, плодоовочівництві та виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК2. Здатність використовувати навички для вирощування посадкового матеріалу плодових, ягідних культур і винограду, розмноження овочевих рослин у відкритому і закритому ґрунті та грибів;

СК3. Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні концепції, правила і теорії, пов'язані з плодовими, овочевими рослинами і виноградом;

СК4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів плодових, овочевих рослин і винограду для розв'язання виробничих технологічних задач, у тому числі для їх зберігання і переробки;

СК8. Здатність використовувати факти і досвід новітніх сучасних досягнень у садівництві, плодоовочівництва та виноградарстві;

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПРН7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних

процесів рослин в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

ПРН8. Володіти методами опрацювання даних у садівництві, плодоовочівництві та виноградарстві.

ПРН13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність, робота з інформаційними джерелами, лідерські навички, які реалізуються через створення здобувачами вищої освіти презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі.

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

N	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Особливості і значення нішевих плодово-ягідних культур для сучасного садівництва	2		4
2	Айва. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування.	2	2	8
3	Аронія. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування.	2	2	8
4	Глід. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування. Малопоширені ягідні культури	2	2	8
5	Калина. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування. Малопоширені горіхоплідні культури	2	2	8
6	Дерен. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування. Зберігання та переробка плодів малопоширених зерняткових культур	2	2	8
7	Обліпіха. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування. Зберігання та переробка плодів малопоширених кісточкових культур.	2	2	8
8	Актинидія. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування. Зберігання та переробка плодів малопоширених ягідних культур.	2	2	8
9	Жимолость. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування.	2	2	8

10	Лохина. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування.	2	2	8
11	Клюква. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування.	2	2	8
12	Мигдаль. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування.	2	2	8
13	Фісташка. Морфологічні та біологічні особливості культури. Технологія вирощування.	2	2	8
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№з/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	20	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, обговорення проблемних питань
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)	25	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, вирішення ситуаційних задач, обговорення проблемних питань
3	Індивідуальне завдання	30	2 рази на семестр	Захист індивідуального завдання, обговорення, виступ з презентацією
4	Підготовка до контрольних робіт заходів	25	2 рази на семестр	Тестування
Разом		100		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Вдовенко С. А., Гаврись І. Л., Полутін О. О. Субтропічні і рідкісні плодовоовочеві рослини : навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Твори», 2020. 252 с.
2. Гаврись І. Л. Вдовенко С. А. Шеметун О. В. Кутовенко В. Б. Малопоширені культури закритого ґрунту : монографія. Вінниця : ТОВ «Твори», 2021. 257 с.
3. Меженський В. М., Меженська Л. О. Малопоширені плодові культури : монографія. Київ : Компрінт, 2016. 544 с.
4. Меженський В. М., Меженська Л. О., Мельничук М. Д., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні плодові культури : монографія. Київ : Фітосоціоцентр, 2012. 80 с.
5. Меженський В. М., Меженська Л. О., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні ягідні культури : монографія. Київ : Компрінт, 2014. 119 с.

Додаткова

1. Pansyryeva H., Tysiachnyi O., Matusyak M., Kozak Y. Influence of the Type of Root on the Rooting of *Viburnum opulus*. *Journal of Ecological Engineering*. 2024. Vol. 25, № 4. P. 238–248.
2. Гонтар В.Т. Плодівництво. практикум. Київ : Вища школа, 2013. 244 с.
3. Гринник І.В. Вітчизняні технології виробництва, зберігання та переробки плодів і ягід в Україні. К.: «Преса України», Інститут садівництва НААН України, 2012. 120 с.
4. Грицаєнко А.О. Плодівництво. підручник : Київ. Урожай, 2000. 432 с.
5. Красовський В. В.. Інтродукція та плодоношення *Ficus Carica* L. у Лісостепу України. *Ботаніка*. 2017. № 3 (70). С. 26 – 31.
6. Москалець В.В., Москалець Т.З., Шевчук Л.М., Францишко В.С., Барат Ю.М., Красовський В.В. Генетичний ресурс терну або терну (*Prunus spinosa* L.) з цінними господарськими ознаками для селекції на урожайність та якість. *Сільське господарство та лісівництво*. № 1 (24). С. 76–95.
7. Паламарчук І.І. Стан та перспективи вирощування плодово-ягідних рослин та винограду в умовах інтенсифікації садівництва. *Сільське господарство та лісівництво*. 2024. № 1 (32). С. 109–120. 2022.
8. Паламарчук В. Д., Тисячний О. П. Вплив площі листкової пластинки на укорінюваність зелених живців калини звичайної. *Сільське господарство та лісівництво*. 2023. № 2 (29). С. 162–171.
9. Пінчук Н., Коваленко Т. Ефективність контролю чисельності ниркового смородинового кліща (*Cecidophyes ribis westw.*) в різноманітних агрофітоценозах смородини чорної. *Сільське господарство та лісівництво*. 2021. № 1 (20). С. 139–154.
10. Шкідники ягідних культур: Навчальний посібник. І.М. Мринський, В.В. Урсал, Т.М. Тимошук, О.А. Саяук, В.В. Воєводін. Київ:

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт «МАКОШ». Мінеральне живлення рослин. URL: <https://makosh-group.com.ua/pro-kompaniyu/>
2. Офіційний сайт «BTU-ЦЕНТР». Біологічні препарати. URL: <https://btu-center.com/>
3. Наукові ресурси. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
4. Електронні ресурси. Національна парламентська Бібліотека України. URL: <http://nplu.org/article.php?id=2>
5. Інститут садівництва Національної Академії Аграрних Наук України. URL: <http://sad-institut.com.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60 % підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10 % за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30 % підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
	Атестація 1	
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
2	Участь у роботі на практичних заняттях	8
3	Виконання домашніх завдань	8
4	Виконання контрольних робіт, тестування	5
5	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	5
	Всього за атестацію 1	30
	Атестація 2	
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
7	Участь у роботі на практичних заняттях	8
8	Виконання домашніх завдань	8
9	Виконання контрольних робіт, тестування	5
10	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	5
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів отримав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того,

обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну здійснюється у відповідності до шкали.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	зараховано
60-65	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни